

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Til:

Hol kommune

Ålmannvegen 8

3576 Hol

postmottak@hol.kommune.no

Vår dato: 14.06.2024

Vår referanse: 2024/666

Deres referanse:

Uttale til kommuneplanens arealdel i Hol

Det vises til brev fra Hol kommune 03.05.2024 med forespørsel om uttale til kommuneplanens arealdel. Forespørsel om uttale ble opprinnelig sendt fra Hol kommune 12.04.2024, men kom ikke fram til villreinnemnda pga. tekniske problemer med nemndas e-post. Kommunen innvilget villreinnemnda utsatt frist for uttale til 14.06.2024. Arbeidsutvalget behandlet saken i møte 29.05.2024, sak 43/24, og vil gi følgende uttale:

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Regjeringen har vedtatt at det skal utarbeides en egen stortingsmelding for villrein, for å ivareta villreinens interesser på en bedre måte enn det vi har klart til i dag.

Villreinnemnda er svært positive til at Hol kommune har tilbakeført store områder fra utbyggingszone og tilbake til LNF, og mener dette er viktig for villreinen. Det er også positivt at kommunen ønsker å utvide hensynssone for villrein. Planen har likevel avsatt store arealer til fritidsboliger som kan være til skade for villreinen. I tillegg er det planlagt nye løyper inn i nasjonalt villreinområde, som ikke er i tråd med bestemmelsene i hensynssonen. Det er viktig at ferdsel inn i villreinområdet reduseres, og i hvert fall ikke økes. Vi ber om at Regional plan for Hardangervidda inkluderes i retningslinjene til hensynssone H560_2 Bevaring naturmiljø: Randområder og villreinens leveområde. Vi savner til slutt en vurdering av den samlede belastningen som planen vil medføre for villreinen, i henhold til naturmangfoldloven §§8 – 12.

Saksdokumenter

1. Høring av kommuneplanens arealdel 2024-2036, Hol kommune

Saken

Hol kommune er i gang med å rullere kommuneplanens arealdel som ble vedtatt i 2014, inkludert kommunedelplan for Geilo som ble vedtatt i 2010. Kommunedelplan for Geilo skal oppheves og området skal innarbeides i kommuneplanens arealdel. Ny planperiode er 2024-2036. Kommunedelplanen inkluderer i tillegg sti- og løypeplan.

Kommuneplanen inkluderer arealer innenfor Hardangervidda og Nordfjella villreinområder, og planen er sendt på høring til villreinnemndene for begge områdene.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Vurdering

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet vurderer hovedsakelig planen overfor villreinen på Hardangervidda eller nasjonalt nivå. Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell vurderer kommuneplanen overfor sine områder.

Det har kommet ny kunnskap om villrein og arbeid siden forrige kommuneplan ble vedtatt. Vi viser eksempelvis til følgende:

- NINA-rapport 1903 *Villrein-ferdselsanalyser på Hardangervidda* som belyser hvordan menneskelig ferdsel påvirker villreinens arealbruk
- Villrein er fra 2021 på norsk rødliste som nær truet
- Kvalitetsnorm for villrein vurderte Hardangervidda villreinområde til å være i dårlig tilstand (NINA-rapport 2126 *Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein*)
- Tiltaksplan for Hardangervidda som utarbeides for å forbedre forholdene på bakgrunn av kvalitetsnormen. Utkast med foreslåtte tiltak ligger tilgjengelig på nett.
- Stortingsmelding for villrein som skal gi nasjonale føringer for å forbedre tilstanden til villrein

Med ny kunnskap er vi enda bedre kjent med hvordan menneskelig ferdsel forstyrrer villreinen, og viktigheten av å ivareta villreinens leveområder. Hardangervidda villreinområde er vurdert til dårlig kvalitet i henhold til kvalitetsnorm for villrein, og tilstanden til reinen i området er kritisk. Bakgrunnen for den dårlige vurderingen er at bestanden er i dårlig helse og leveområder er forringet, hovedsakelig grunnet menneskelig påvirkning. Villreinen skyr mennesker, og foruten det direkte arealbeslaget som eksempelvis hytteutbygging medfører, så medfører utbyggingen også ferdsel inn i villreinområdene. Det er derfor nødvendig med tiltak som bedrer forholdene og kan styrke villreinstammen på sikt. Stortingsmelding som nå er til behandling hos energi- og miljøkomiteen har en målsetting om at den negative trenden for villrein må snu innen 2030.

Vi ønsker å skryte av Hol kommune for et viktig arbeid med å tilbakeføre areal avsatt til utbyggingsformål til LNF-områder. I forslag til ny plan er det avsatt 32 000 daa mer areal til LNFR-område. Fritidsbebyggelse foreslås redusert med 9576 daa. LNF-spredd fritidsbebyggelse og LNF-spredd næring er også redusert med henholdsvis 8144 daa og 9633 daa. Dette er svært positivt for villreinen, og i tråd med nasjonal politikk om å ivareta villreinbestanden. Vi er også positive til den foreslåtte utvidelsen av hensynssone *Bevaring naturmiljø: Randområder og villreinens leveområde* utover grensene for hensynssone for villrein i regional plan for Hardangervidda.

Selv om Hol har tilbakeført store arealer til LNF, er fritidsreservene fortsatt store. Om alle disse planene realiseres vil det fortsatt være svært negativt for villreinen og dens områdebruk. Planene har et potensiale for å øke ferdselen fra hytteområdene og inn i villreinområdet. Det er hovedsakelig om senhøsten og vinteren at ferdselen innover må reduseres. Vi savner en samlet vurdering av belastningen den potensielle utbyggingen vil medføre på villreinen. I dag har Hol kommune 6391 hytter og stølsbuer, 1107 fritidsleiligheter og 1234 næringsleiligheter. I 2021 ble det utført et anslag som viste at Hol har en reserve på ca. 4598 enheter til fritidsbebyggelse etter gjeldende planverk, og etter planvask er tallet redusert med ca. 1300. Det står dermed fortsatt igjen et betydelig antall enheter.

Det pågår et arbeid med en felles sti- og løypeplan for Hardangervidda. Foreslått kommuneplan for Hol inkluderer også sti- og løypenett. Dette vil bli juridisk bindende, og kan vanskeliggjøre endringer som blir foreslått i tiltaksplan for Hardangervidda og i felles sti- og løypeplan. Det bør absolutt ikke etableres nye stier og løyper i nasjonalt villreinområde. Det er svært uheldig å legge til rette for økt ferdsel inn i villreinområdet, når vi er kjent med at tilstanden til reinen er svært dårlig. Det burde heller fokuseres på hvordan ferdselen kan kanaliseres vekk. Det må foreligge en vurdering og et større fokus på hvordan stiene og løypene vil påvirke villreinen. En løsning er å i større grad legge til rette for løyper i

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

randsone, og at antall løyper inn i villreinområdet må reduseres. Den nordøstre delen av Hardangervidda inneholder svært viktig vinterbeiter for villreinen. Tidlig på vinteren er det lite behov for å tilrettelegge for ferdsel da området er svært værutsatt.

Bestemmelsene til kommuneplanen inneholder noen gode retningslinjer for hensynssone for bevaring av naturmiljø, H560. Under bestemmelser og retningslinjer for H560_2 bør kommunen inkludere at vedtatte retningslinjer for *Regional plan for Hardangervidda* også legges til grunn, da hensynssonen har overlappende areal med denne planen.

I bestemmelsene for LNF-områder så åpnes det opp for at det kan bygges båtnaust og fiskebuer. Båtnaust skal maksimalt ha en størrelse på 20 m² BYA. Vi kan ikke se at det er satt noen øvre grense på størrelse på fiskebu. Vi ønsker ikke at ytterligere områder skal bygges ned, og ønsker mer restriktive retningslinjer hvor villreinhensyn må vektes tungt. Bestemmelsene kan føre til en uønsket økning av trafikk i villreinens leveområde.

Det er viktig at kommunen vurderer planens samlede belastning på villreinen, i henhold til naturmangfoldloven §§ 8 - 12. Vi ønsker å vise til Miljødirektoratets veileder M-1941 om konsekvensutredning av klima og miljø. Det er kommunens ansvar å utrede tilstrekkelig overfor villrein og annet naturmangfold, men villreinnemnda kan kontaktes dersom det er konkrete villreinspørsmål vi kan bistå med. Vi ber om å bli holdt videre orientert i saken.

Konklusjon

Villreinen på Hardangervidda er i svært dårlig tilstand, og det er nødvendig med sterke tiltak for å bedre forholdene. Villreinnemnda er svært positive til at Hol kommune har tilbakeført store områder fra utbyggingszone og tilbake til LNF, og mener dette er viktig for villreinen. Det er også positivt at kommunen ønsker å utvide hensynssonen for villrein.

Planen har likevel store fritidsreserver som kan være til skade for villreinen. I tillegg er det planlagt nye løyper inn i nasjonalt villreinområde, som ikke er i tråd med bestemmelsene i hensynssonen. Det er viktig at ferdsel inn i villreinområdet reduseres, og i hvert fall ikke økes. I bestemmelsene for hensynssone H560_2 er *Regional plan for Hardangervidda* foreløpig ikke inkludert. Vi savner til slutt en vurdering av den samlede belastningen som planen vil medføre for villreinen, i henhold til naturmangfoldloven §§8 – 12.

Forslag til vedtak om uttale

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Regjeringen har vedtatt at det skal utarbeides en egen stortingsmelding for villrein, for å ivareta villreinens interesser på en bedre måte enn det vi har klart til i dag.

Villreinnemnda er svært positive til at Hol kommune har tilbakeført store områder fra utbyggingszone og tilbake til LNF, og mener dette er viktig for villreinen. Det er også positivt at kommunen ønsker å utvide hensynssone for villrein. Planen har likevel store fritidsreserver som kan være til skade for villreinen. I tillegg er det planlagt nye løyper inn i nasjonalt villreinområde, som ikke er i tråd med bestemmelsene i hensynssonen. Det er viktig at ferdsel inn i villreinområdet reduseres, og i hvert fall ikke økes. Vi ber om at *Regional plan for Hardangervidda* inkluderes i retningslinjene til hensynssone H560_2 *Bevaring naturmiljø: Randområder og villreinens leveområde*. Vi savner til slutt en vurdering av

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

den samlede belastningen som planen vil medføre for villreinen, i henhold til naturmangfoldloven §§8 – 12.

Behandling i villreinnemnda

Arbeidsutvalget la fram nytt forslag til uttale med mindre endring. Arbeidsutvalget vedtok enstemmig nytt forslag til uttale.

Med hilsen

Samson Hamre (s)
Leder

Hilde Mari Omlid
Sekretær

Kopi:

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Hardangervidda villreinutval
Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell
Buskerud fylkeskommune
Mattilsynet
Villreinutvalet Nordfjella